

ANALIZA RYNKU TURYSTYCZNEGO TUNEZJI

RENATA BOŻEK
ORT 1 / dzienne
NR INDEKSU:32606
ROK: IV

SPIS TREŚCI:

- **WSTĘP**

- **ROZDZIAŁ I – TUNEZJA – podstawowe informacje**

- 1. Wprowadzenie

- 1.1 położenie

- 1.2 ludność

- 1.3 ustrój

- 1.4 gospodarka

- 1.5 waluta

- 1.6 język

- 2. Warunki rozwoju turystyki

- 2.1 regiony koncentracji ruchu turystycznego

- 2.2 atrakcje turystyczne

- 2.3 dostępność komunikacyjna .

- **ROZDZIAŁ II – Rynek recepcji turystycznej**

- 1. Rynek Tunezji jako część regionu / subregionu w międzynarodowym ruchu turystycznym

- 2. Liczba przyjazdów do Tunezji,

- 3. Kierunki z których przyjeżdżają turyści,

- 4. Profile turystów,

- 5. Odwiedzane regiony,

- 6. Cele przyjazdów,

- 7. Długość pobytu,

- 8. Miejsca zakwaterowania,

- 9. Dochody z turystyki przyjazdowej

- **ROZDZIAŁ III – Rynek emisji turystycznej**

1. Turystyka krajowa

- 1.1. Cele Podróżowania Tunezyjczyków

- 1.2. Preferowane formy noclegów przez Tunezyjczyków podczas wycieczek krajowych

- 1.3. Średnia długość pobytu Tunezyjczyków w czasie podróży krajowych

- 1.4. Najczęstsze środki lokomocji wybierane przez Tunezyjczyków

2. Turystyka zagraniczna:

- 2.1. Czy Tunezyjczycy będą przyjeżdżać do Polski w celach turystycznych?

- 2.2. Preferowane formy noclegów przez Tunezyjczyków podczas wycieczek zagranicznych

- 2.3. Najczęstsze środki lokomocji wybierane przez Tunezyjczyków

- **ROZDZIAŁ IV – Znaczenie rynku turystycznego dla Polski**

- **Podsumowanie**

- **Bibliografia**

- **Spis Tabel i Diagramów**

Źródło: <http://www.mobil-net.pl/tunezja.jpg>

WSTĘP

W ostatnich latach Tunezja stała się jednym z najpopularniejszych krajów odwiedzanych przez turystów z całego świata. Jej położenie, klimat, przyroda, wielowiekowe dziedzictwo kulturowe oraz dobrze rozwinięta baza noclegowa stwarzają doskonałe warunki do wypraw turystycznych i wypoczynku.

W związku z tym postanowiłam przeanalizować rynek turystyczny Tunezji. W mojej pracy omówię informacje podstawowe dotyczące kraju, w tym położenie, ludność, gospodarkę itp., a także zajmę się rynkiem recepcji turystycznej i emisji turystycznej. Postaram się również odpowiedzieć na pytanie jakie jest znaczenie rynku turystycznego Tunezji dla Polski.

ROZDZIAŁ I: TUNEZJA- informacje podstawowe

1. Wprowadzenie:

1.1. Położenie:

Tunezja położona jest we wschodniej części Maghrebu, na styku dwóch basenów Morza Śródziemnego, posiadając 1300 km nadbrzeża otwiera się szeroko na morze, które kształtuje jej klimat oraz sprzyja wymianie z mieszkańcami innych krajów. Mimo znacznych wpływów klimatycznych wielkiej Sahary, jest to najmniej

pustynny kraj wśród swych najbliższych sąsiadów: Libii i Algierii. Tunezja jest krainą względnie niską. Dwie trzecie terytorium położone jest na wysokości 200m nad poziomem morza. Góry zajmują jedynie połowę północnego obszaru kraju i są to łańcuchy leżące w pobliżu morza, Dżabal , Khemir, Mogod i Nefaza, których najwyższy szczyt sięga 1212m, oraz drugie większe pasmo Wielka Dorsala biegnące ukośnie z północy w stronę leżącego na wschodzie Dżabal Chaambi o wysokości 1544m n.p.m. Między dwoma łańcuchami górskimi płynie Wadi Madżarda, jedna stała rzeka Tunezji, mimo swego zróżnicowanego poziomu wód.¹

Tunezja jest republiką o powierzchni 164.000 km². W kraju żyje około 9,5 mln mieszkańców. Najgęściej zaludnionym regionem jest wschodnie wybrzeże, gdzie wybudowane są największe przemysłowe i turystyczne centra w tym: Tunis, Hammamet, Port El Kantaoui, Sousse, Monastir, Safax. Do Tunezji należy również wyspa Djerba, która od lądu oddalona jest o 7 km. Plaże Tunezji są piaszczyste.²

1.2. Ludność:

Ogólna liczba ludności Tunezji wynosi około 8,5 miliona. Jest to głównie ludność plemion arabskich. Przeważającą większość stanowią muzułmanie, a inne wyznania obejmują łącznie około 40 tyś. mieszkańców (z liczby ponad 300 tyś. w latach 50.) Kraj ma dość duży przyrost naturalny – około 2,5%. Prawie połowa populacji nie przekracza wieku piętnastu lat, co potęguje trudności w sferze usług socjalnych. Innym problemem jest zróżnicowana gęstość zaludnienia: od ponad 2000 na km² w Tunisie, do mniej niż 10 na km² na południu. Berberowie są rdzennymi mieszkańcami kraju, lecz kolejne imigracje w ciągu wieków przyniosły tu Felicjan, Rzymian, Żydów, Wandali i Arabów, a także, w XVII wieku, hiszpańskich muzułmanów. Mieszkańcy Imperium Osmańskiego również dołączyli co nieco do tej wielkiej mieszanki etnicznej.³

Gęstość zaludnienia wynosi 63,5 osób/km². Przyrost naturalny kształtuje się na poziomie 1,12%. Średnią długością życia kobiet to 77 lat a mężczyzn to 72 lata. Grupy etniczne w Tunezji to: Arabowie stanowiący 97%, Berberowie-1%, Europejczycy -1%, Żydzi i inni 1%. Analfabetyzm występuje na poziomie 29%.

¹ Abdelaziz Daoulatti, *TUNEZJA Czarująca Kraina*, plurigraf, s. 2

² Katalog EXIM Tours – *Lato 2009 Tunezja* 1 wydanie s.24

³ David Willet, Geoff Crowther, *Tunezja praktyczny przewodnik*, Pascal s.17

Obowiążującymi językami są: arabski - dialekt zachodni (urzędowy), francuski (handlowy).⁴

Religią państwową w Tunezji jest islam, ale swobodę wyznania mają konstytucyjnie zapewnioną, także przedstawiciele innych religii, stanowiący 1% mieszkańców. Istnieje tutaj lokalna gmina żydowska, której członkowie żyją głównie w Tunisie i innych większych miastach kraju oraz na wyspie Dżerba, jak również grupa około 20 tys. katolików.⁵

1.3. Ustrój:

Republika Tunezji opiera się na systemie prezydenckim oraz dominacji jednej partii politycznej - Zgromadzenia Demokratyczno - Konstytucyjnego. Konstytucja republiki stworzona została w 1959 r, a zmodyfikowana w 1988r. Zgodnie z nią głową państwa tunezyjskiego pozostaje prezydent, wybierany w powszechnych wyborach na pięcioletnią kadencję. Parlament składa się z jednej izby - Zgromadzenia Narodowego, która liczy 163 deputowanych i jest wybierana na pięć lat. Władzę wykonawczą sprawuje rząd z premierem na czele, powoływanym przez prezydenta Republiki.⁶

Konstytucja stwierdza również, iż prezydent musi być muzułmaninem i może sprawować rządy przez okres nie dłuższy, niż kolejne trzy kadencje. Jednak pierwszy prezydent niepodległej Tunezji, Habib Burgiba pełnił swe funkcje przez 15 lat od 1974 roku.⁷

Obecnie prezydentem jest Zine El Abidine Ben Ali.

1.4. Gospodarka:

Gospodarka tunezyjska jest jedną z najbardziej dynamicznie rozwijających się wśród państw Afryki. Zmiany dokonane do 7 listopada 1987 roku zapoczątkowały serię reform w strukturach kraju. Ich celem jest jak największe otwarcie na

⁴ Opracowanie własne na podstawie: <http://pl.wikipedia.org/wiki/Tunezja> (data odczytu: 29.04.2009r)

⁵ David Willet, Geoff Crowther, *Tunezja praktyczny przewodnik*, Pascal s.20

⁶ <http://tunezja.rainbowtours.pl/> (data odczytu: 29.04.2009r)

⁷ Opracowanie własne na podstawie: David Willet, *Tunezja praktyczny przewodnik*, Pascal s.16

gospodarkę światową, wspieranie prywatnej inicjatywy, stworzenie wolnej polityki cenowej, prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych, reforma systemu bankowego i poparcie dla inwestycji zagranicznych. Gospodarka Tunezji oparta jest na rolnictwie, górnictwie i turystyce. W Tunezji uprawia się pszenicę, jęczmień, owoce cytrusowe, daktyle, migdały i winogrona. Kraj ten jest jednym z największych na świecie producentów oliwy z oliwek.⁸

Na żyznych nizinach aluwialnych Matur u Badża uprawia się zboże, podczas gdy uprawa oliwek pozostaje domeną Sahelu. Na obszarach centralnych, wzdłuż granicy algierskiej i na południu, rolnictwo dostosowuje się do stopnia urodzajności ziem oraz obfitości opadów. Warunki SA zmienne, dlatego też poza uprawą daktyli w regionie Jerid a także pewnymi uprawami prowadzonymi na obszarach nawadnianych czy uprawami szklarniowymi (owoce cytrusowe), produkcja jest niewielka.⁹

Gospodarka Tunezji, w której partycypuje zarówno sektor prywatny, jak i państwowy, bazuje głównie na turystyce, a od czasu wojny z Irakiem w 1990 roku, oparta była również na wpłatach obywateli pracujących w państwach Zatoki. Benzyna i olej napędowy stanowią około 25% eksportu, lecz brak możliwości przetwarzania oleju sprawia, że większość potrzebnego krajowi paliwa musi być importowana. Inne ważne artykuły, będące przedmiotem eksportu, to materiały włókiennicze i skóra (30%), nawozy i środki chemiczne. Głównymi ich odbiorcami są Francja, Włochy, Stany Zjednoczone i Niemcy. Importuje się głównie żywność, surowce nieprzetworzone oraz środki produkcji. Rolnictwo straciło w ciągu ostatnich dwudziestu lat na znaczeniu i dzisiaj zapewne pracę mniej niż 30% siły roboczej. Prawie 40% potrzebnego pożywienia musi być importowana. Najbardziej rozwiniętymi gałęziami przemysłu są przetwórstwo produktów rolnych i minerałów, wyrobów włókienniczych, artykułów spożywczych, stali, cementu oraz fosforatów.¹⁰

⁸ Katalog EXIM Tours – *Lato 2009 Tunezja* 1 wydanie s.24

⁹ Abdelaziz Daoulatti, *TUNEZJA Czarująca Kraina*, plurigraf, s.2

¹⁰ David Willet, Geoff Crowther, *Tunezja praktyczny przewodnik*, Pascal s.17

1.5. Waluta:

Waluta obowiązująca w Tunezji jest dinar, który dzieli się na tysiąc milimów. W obiegu znajdują się monety: 5, 10, 20, 50, 100, 500 Milimów, 1, 5 dinarów oraz banknoty 5, 10, 20, 30 dinarów. Dinar jest walutą niewymienialną poza Tunezją, dlatego też nie wolno jej wywozić z tego kraju. Walutę należy wymieniać rozsądnie, gdyż kiedy przed odjazdem chcemy ją mieć w euro czy dolarach to okaże się, że stracimy nawet połowę tej kwoty ze względu na bardzo niekorzystne kursy. Zdecydowanie najłatwiej w Tunezji wymienić euro, dolary oraz funty. Z pozostałymi walutami może być spory problem. Wymian dokonywać można w bankach oraz kantorach. Zdecydowana większość hoteli mających co najmniej *** posiada własne kantory i wcale się tam nie przepłaca. Pieniądze można wypłacać z bankomatów, których na terenie kurortów jest naprawdę wiele.¹¹

1.6. Język:

Mieszkańcy Tunezji posługują się dwoma językami. Pierwszym z nich i zarazem urzędowym jest oczywiście arabski, lecz drugim, który zna większość mieszkańców oraz się nim posługuje to francuski. Arabski nie jest językiem łatwym - osoby uczące się go napotykają na wiele przeszkód oraz problemów dotyczących w szczególności wymowy. Dużą wagę należy przyłożyć tutaj do intonacji oraz kombinacji dźwięków. Przyczyna tego iż w Tunezji używa się francuskiego jest oczywiście historia - kraj ten był przecież kiedyś francuską kolonią. Poniżej przedstawiam kilka podstawowych zwrotów, które warto znać. W większości miast, zwłaszcza tych turystycznych dogadacie się po angielsku gorzej może być tam gdzie mieszkańcy nie żyją z turystyki.¹²

2. Warunki rozwoju turystyki

2.1. Regiony koncentracji ruchu turystycznego

2.1.1. TUNIS I JEGO OKOLICE:

¹¹ <http://www.etunezja.pl/articles.php?id=241> (data odczytu:04.05.2009r)

¹² <http://www.etunezja.pl/articles.php?id=241> (data odczytu:04.05.2009r)

TUNIS bardziej niż inne miasta jest przykładem podwójnego oblicza Tunezji; nowoczesnego i dynamicznego kraju, który zarazem pozostaje żywym skansenem lokalnej kultury arabskiej. Jest on główną siedzibą Ligi Arabskiej i Organizacji Wyzwolenia Palestyny, miastem uniwersyteckim o tradycji dłuższej od Oxfordu, nowoczesną metropolią liczącą ponad milion mieszkańców, szczycącą się wielopoziomową autostradą i nadziemnym metrem, luksusowymi hotelami i restauracjami oraz europejskim, geometrycznym planem architektonicznym opartym na dwóch głównych krzyżujących się arteriach od których pozostałe ulice odchodzą pod kątem prostym. Jednocześnie to właśnie Tunis kryje największy czar tradycyjnego arabskiego miasta z krętymi, wąskimi uliczkami i ciemnymi zaułkami obwarowanej grubymi murami Medyny, z jej charakterystycznymi arabskimi sklepikami i bazarami specjalizującymi się w towarach jednego rodzaju, z dźwiękami arabskiej modlitwy.¹³

KARTAGINA to miasto rodzinne Hannibala i miejsce, gdzie rozegrał się tragiczny romans pochodzącej z Kartaginy Dydony i Rzymianina Eneasza, opisany na kartach *Eneidy* Wergiliusza - słowem jedno z najwspanialszych miast starożytnego świata. Umieszczona na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO Kartagina zachowała naturalne piękno, urozmaicone bujną zielenią i wspaniałymi widokami na zatokę. Ślady przeszłości, mimo iż szczątkowe i rozsiane na sporym terenie, są na tyle wyraźne, że przy odrobinie wyobraźni przywołują epicką przeszłość miasta. Jest tu sześć ważnych miejsc: Państwowe Muzeum Kartaginy i wykopaliska na wzgórzu Byrsa, rzymski teatr, amfiteatr i wille, imponujące termy Antoniusza, tofet i porty punickie.¹⁴

SIDI BOU SAID była małą wioską na przedmieściach Tunisu, usytuowana na północno-wschodnim klifie. Nazwa miasta pochodzi od muzułmańskiego świętego Abou Said El Baji. Jego późniejsza historia wiąże się z postacią barona Rodolpha von Erlangera, który na początku XX wieku osiedlił się w tych rejonach i

¹³ Ewa Murawska-Najmiec, *Tunezja od Ado T*, VWKiB, Warszawa 1994 s.53

¹⁴ Opracowanie własne na podstawie: <http://przewodnik.onet.pl/1255,7595,1062708,artykul.html> (data odczytu: 30.04.2009r)

zainicjował tradycyjne już malowanie okien i drzwi na kolor błękitny. Białe domy z niebieskimi okiennicami i ciężkimi, kutymi drzwiami, przyozdobione mnóstwem kolorowych kwiatów umieszczanych w oknach i na balkonach, zbudowane zostały w stylu andaluzyjskim przez potomków maurów przybyłych z Andaluzji i osiadłych tutaj.¹⁵

AL–MARSA jest kolejnym z plażowych terenów podmiejskich, a leży przy końcu linii TGM, biegnącej z Tunisu. Z tego powodu jest to miejsce najmniej zatłoczone w okresie upalnych dni lata, z wyjątkiem weekendu oczywiście, o wtedy nastaje ciężki czas dla każdej plaży. Obok terenów wokół wzgórza rysa, Al.- Marsa należy do najbardziej ekskluzywnych dzielnic podmiejskich rezydencji Tunisu.¹⁶

Kiedyś miasteczko to służyło jako letnia rezydencja bejów, dziś jest jedna z najpopularniejszych miejscowości wypoczynkowych. Centralny punkt stanowi Place Saf-Saf z oryginalnym hafsydzkim meczetem i słynną kawiarnią Saf-Saf. Na jej dziedzińcu znajduje¹⁷ się studnia z kieratem, którego tryby porusza prawdziwy wielbłąd.

2.1.2. TUNEZJA PÓŁNOCNO-ZACHODNIA: KORALOWE WYBRZEŻE i CAP BON

Leżące na północy Korolowe Wybrzeże cieszy się wśród turystów mniejszą popularnością niż pozostałe kurorty, co jest niewątpliwie zaletą dla osób pragnących odpoczywać w spokoju i obcować z dziewiczą przyrodą. Morze jest tam kryształowo czyste i bogate w wiele gatunków ryb. Rejony te są wymarzone miejscem do uprawiania sportów wodnych, połowu koralowca i gąbek oraz hodowli małż i ostryg. Bujna roślinność w lasach i zamieszkująca je dizeza zwierzyna przyciągają zapalonych myśliwych. Najbardziej znanymi kurortami na Korolowym Wybrzeżu jest Bizerta i Tabarka.

BRIZERTA Portowe miasto, 66km na północ od Tunisu, jest największym ośrodkiem północnej Tunezji, który szczególnie warto odwiedzić, gdyż turystów trafia tu niewielu, a na północnym i wschodnim krańcu miasta ciągną się ładne plaże,

¹⁵ <http://www.tunezja.friko.pl/turystyka4s.htm> (data odczytu: 30.04.2009r)

¹⁶ David Willet, Geoff Crowther, *Tunezja praktyczny przewodnik*, Pascal s.142

¹⁷ Ewa Murawska-Najmiec, *Tunezja od Ado T*, VWKiB, Warszawa 1994 s.63

w sam raz na błogie lenistwo. Główną atrakcją tego ciekawego ośrodka jest przede wszystkim doskonale zachowana islamska architektura dzielnicy otaczającej port. Centrum to francuskie wille nouvelle zbudowane na terenach kanału północnego. Planiści przełamali nieco dawny układ przestrzenny, wytyczając ukośne drogi, które mogą nieco dezorientować, ponieważ są oznaczone tylko w języku arabskim. Stara dzielnica arabska leży na północ od nowej i graniczy ze starym portem, pozostałością po kanale zbudowanym przez Kartagińczyków. Nad kanałem przerzucono nowoczesny most klapowy, którego ruchome środkowe przesłono umożliwia bezkolizyjny przepływ dużych statków. W Bizercie warto odwiedzić przede wszystkim ogromną kazzę nad północną częścią wejścia do starego portu, jak również dam port. Za potężnymi murami kazzy góruje fort hiszpański wzniesiony przez pirata Uldż Alego. Uwagę przyciągają również liczne kuźnie, gdzie kwitnie artystyczne kowalstwo. Dzięki planowej budowie olbrzymiego kompleksu hotelowego Bizeta, miasto w przyszłości ma się stać centrum regionu turystycznego z prawdziwego zdarzenia.¹⁸

TABARKA położona niedaleko granicy z Algierią, rozciąga się nad szeroka zatoką, na którą otwiera się oued el Kebir, między porośniętymi mimozami, dębami korkowymi i piniami zboczami wzgórz Khroumirie. Niedaleko brzegu w zatoce widać skalistą wyspę z zamkiem, połączoną ze stałym lądem groblą. Miasto należy do "koralowego wybrzeża", a większość jego mieszkańców zajmuje się rybołówstwem. Ten oddalony o 175 km od stolicy kraju ośrodek (przy GP 7) ma regularne połączenie kolejowe z Tunisem i Mateurem oraz autobusowe z Tunisem, Le Kef, Ain Drahem i Bizertą. W odległości 14 km od miasta jest usytuowane wielkie lotnisko cywilne. Tabarka do niedawna była gwarnym kurortem, dziś jednak czerpie dochody przede wszystkim z handlu i rybołówstwa, pozyskiwania korka z dębów korkowych i wydobywania koralu. W każdy piątek przy drodze do Ain Drahem odbywa się targ, na którym są sprzedawane regionalne produkty. Ostatnio władze miasta starają się przyciągnąć turystów. W tym celu zbudowano lotnisko i rozpoczęto akcję reklamową promującą tutejszą rafę koralową. Ciągłe też wznosi się nowe hotele i remontuje stare. Przystań jachtowa Porto Corallo powstała z myślą o bogatszych cudzoziemcach.¹⁹

¹⁸ Trute Muller, *Tunezja*, Marco Polo, s.30-32

¹⁹ Opracowanie własne na podstawie: <http://plaze.onet.pl/2,1497551,Tabarka,region.html> (data odczytu: 30.04.2009r)

DOUGGA Antyczne miasto Thygga, bez wątpienia najbardziej atrakcyjne w Tunezji, albowiem zachowało się najlepiej, przypominające w pewnym stopniu Pompeje, liczyło nie więcej niż 5000 mieszkańców (II, III wiek n.e.) Przypuszcza się, że przez pewien czas było to miasto książęce zamieszkiwane przez książąt numidyjskich.²⁰

Położona na wysokości 600m jest największa i najważniejszą kopalnią zabytków pochodzących z okresu rzymskiego. Pozostały po nim świetnie zachowane świątynie (Saturna, Telusa), termy (Zimowe i Cyklopów), teatr, centrum handlowe z zachowanymi fragmentami kanalizacji, place (Plac Wiatrów- wybudowany między 180 a 192 rokiem), kolumny, mury domów (Asheba, Triforium), mozaiki oraz zbudowany w 167r Kapitol, zaliczamy do najpiękniejszych zabytków rzymskiej Afryki Północnej. Szczyci się on między innymi wielkimi schodami o szerokości 10m oraz olbrzymim popiersiem Jupitera znajdującym się w centralnej niszy i umieszczonym w forum posągiem cesarza bez głowy²¹

HAMMAMET U nasady Półwyspu CAP BON, przy pięknej piaszczystej plaży, wśród palm, drzew pomarańczowych jaśminowych i różanych krzewów rozciąga się Hammamet- „miasto jaśminu”, jeden z największych kurortów nadmorskich Tunezji o wspaniałym klimacie. Miejscowość ta oddalona jest o ok. 60 km od stolicy, liczy 20.000 mieszkańców. Początki turystyki tunezyjskiej związane są właśnie z Hammametem. Walory turystyczne tego miejsca to piękne, pokryte grobnym piaskiem plaże, rozciągające się na przestrzeni wielu kilometrów wokół zatoki, łagodny klimat oraz gaje pomarańczowe, mandarynkowe i cytrusowe. Klimat sprawia, że o każdej porze roku kwitnie tu mnóstwo kwiatów. Dziś jako centrum turystyki ośrodek przyciąga rocznie 500 tys. Turystów.²²

NABEUL Miasto Nabeul (wymienienie Nabul), ośrodek administracyjny przyłodka Bon i centrum wyrobu tunezyjskiej ceramiki, jest oddalone o 17 km na

²⁰ Abdelaziz Daoulatti, *TUNEZJA Czarująca Kraina*, plurigraf, s.66

²¹ Opracowanie własne na podstawie: Ewa Murawska-Najmiec, *Tunezja od Ado T*, VWKiB, Warszawa 1994 s.66

²² Katalog EXIM Tours – *Lato 2009 Tunezja* 1 wydanie s.28

północny wschód od dużo modniejszego Hammamet. Współczesna nazwa - Nebil - to arabska wersja greckiego Neapolis ("nowe miasto").²³

Miasto znane głównie dzięki rozwojowi rzemiosła, przed wszystkim garncarstwa i wikliniarstwa.

PÓŁWYSEP I PRZYLĄDEK CAP BON Półwysep Cap Bon oddalony od kontynentu europejskiego tylko o 140 km charakteryzuje się łagodnym klimatem i malowniczym, górzystym krajobrazem. Jest jednym z głównych kierunków wybieranych przez turystów. Porośnięty winnicami i kwiatami zwany jest ogrodem Tunezji i stanowi niezwykle kontrast dla pustynnej części kraju. Znajdują się tu popularne wśród turystów miasta Nabeul i Hammamet. Ale również wpisane na listę światowego dziedzictwa kulturowego UNESCO - Kairouan - święte miasto islamu, słynące z wyrobu dywanów oraz El Jem - amfiteatr, reprezentacyjna budowla z czasów rzymskich. Dobre warunki do uprawiania windsurfingu - szkoły i wypożyczalnie sprzętu znajdują się w Sidi Bou Said i w Hammamet²⁴

2.1.3. SAHEL

Słowo Sahel znaczy dosłownie nadbrzeże. Region ten położony jest między miastami Sousse i Fax.. Jego południowa część stopniowo nabiera charakteru stepu by następnie łagodnie przekształcić się w pustynię obejmującą południe kraju

SOUSSE (SUSS) Jedno z największych miast Tunezji, z bardzo bogatą historią, łączy w sobie cechy nowoczesnego kurortu nadmorskiego ze starą tradycją muzułmańskiego miasta. Położone jest na wschodnim wybrzeżu kraju - tu właśnie Fenicjanie założyli port, do którego zawinął Hannibal po wyprawie do Italii. Sousse należy do najbardziej malowniczych miast w kraju. Warte obejrzenia są: Ribat z IX w. - obronny klasztor z wysoką wieżą strażniczą, Wielki Meczet, Muzeum Archeologiczne, otoczone murem stare miasto czyli Medyna. Sympatyczny dla ciała klimat, piękna okolica, ciekawa, arabska architektura. Pozdrawiam i zapraszam do mojej skromnej galerii.²⁵

²³ <http://plaze.onet.pl/2,1497527,Nabeul,region.html> (data odczytu: 1.05.2009r)

²⁴ <http://www.tunezja.com.pl/bon.xml> (data odczytu: 1.05.2009r)

²⁵ <http://obiezyswiat.org/index.php?gallery=3456> (data odczytu: 1.05.2009r)

KAIROUAN to tunezyjskie miasto położone ok. 160km na południe od Tunisu, będące jednym z czterech świętych miast islamu. Pozostałe to Mekka, Medyna i Jerozolima. Miasto zostało ogłoszone "kulturalna stolicą islamu roku 2009".²⁶

Jest to jedno z najświętszych miast islamu z największym w Afryce Meczetem zaliczanym do „cudów świata”

MONASTIR Dla wszystkich Tunezyjczyków najważniejszą cechą charakterystyczną Monastiru jest fakt, że tu właśnie urodził się były prezydent Tunezji (Habib Bourgubia). Jest on uważany za „ojca” niepodległej Tunezji i otaczany najwyższą czcią. W związku z tym miasto różni się zasadniczo od wszystkich innych swoim reprezentacyjnym wyglądem i przepychem wszystkiego co się w nim znajduje²⁷

EL-DŻEM leży między Susą i Safakisem, na rozległej równinie porośniętej gajami oliwnymi.²⁸

Miejscowość znana jest z dobrze zachowanego, jednego z sześciu największych amfiteatrów rzymskich. Warto w nim zobaczyć Muzeum Archeologiczne. Od połowy czerwca do sierpnia odbywa się Międzynarodowy Festiwal Muzyki Symfonicznej, a także koncerty arabskiej muzyki tradycyjnej. Ruiny amfiteatru są niewiele mniejsze od Koloseum, są jednym z najlepiej zachowanych rzymskich zabytków. Wg szacunków na widowni mieściło się 30 tys osób. Pomieszczenia pod centralną areną przeznaczone były dla gladiatorów, zwierząt i teatralnej scenografii. Dzięki przeprowadzonej renowacji można oglądać cały obiekt.

SFAX jest największym miastem w południowej Tunezji i nie jest miejscem stricte turystycznym. Jest tam wiele hoteli i restauracji, ale głównie skierowanych

²⁶ http://www.turystyka.wp.pl/galeria_zdjecie.html?gid=10929443&kat=4638&katn=4_0
(data odczytu: 1.05.2009r)

²⁷ Ewa Murawska-Najmiec, *Tunezja od Ado T*, VWKiB, Warszawa 1994 s.73

²⁸ Trute Muller, *Tunezja*, Marco Polo, s.63

dla obsługi biznesu. Aktualnie Sfax jest tańszy niż wiele miejsc turystycznych, również jakość towarów jest wyższa niż w lokalnych turystycznych sklepach czy soukach. Do tego są to rzeczy autentycznie nie robione specjalnie pod turystów. Warto zwiedzić wybrzeże i stare miasto które należy do najpiękniejszych w kraju, świetnie zachowana i do dziś zamieszкана medina gdzie można zobaczyć autentyczne życie ludzi, zamiast tłumu turystów. Szczególnie warto zobaczyć Meczet, który stanowi niemalże replikę meczetu z Kairouan, kazbę, zabytkowy hammam, Muzeum Sztuki i Tradycji Ludowej w przepięknym budynku XVII-wiecznego pałacu Dar Jellouli, muzeum archeologiczne i dzielnicę Bab al Bahr z bramą morską i ratuszem²⁹

2.1.4. POŁUDNIOWA CZĘŚĆ TUNEZJI:

Południe Tunezji nie można zwiedzać w ten sam sposób, jak jej pozostałe części. Tu nie szuka się już punickich i rzymskich pozostałości i nie podziwia piękna sztuki islamskiej. Na południu najważniejszym wyznacznikiem trasy turystycznej jest jej przejezdność i bezpieczeństwo zależne od kolejnych pór roku. Wkraczamy bowiem w kraj stepów przechodzących w niekończące się piaski pustyni, w kraj słonych jezior, z których w porze letniej zostaje tylko niewielka kałuża i niesamowite w kształtach osady soli. Ta część kraju znana jest również z piaszczystych wydm i fatamorgan, będących złudzeniem optycznym spowodowanym efektem odbicia światła, soli i wody. Na Saharę można wjeżdżać tylko w zorganizowanych grupach, pod opieką oddelegowanego przewodnika

GABES mimo dużego zanieczyszczenia środowiska naturalnego, braku zabytków i Medyny, Gabes jest często odwiedzany przez turystów ze względu na swe położenie. Otwiera on bowiem szlak prowadzący na tzw. Wielkie Południe, czyli pustynne tereny Tunezji.³⁰

DJERBA jest największą wyspą Afryki Północnej, położoną u południowo-wschodnich wybrzeży Tunezji w pobliżu granicy z Libią. Djerba mierzy ok. 812 km² powierzchni, w najszerszym miejscu liczy ok. 28 km. Posiada przepiękne, rozległe,

²⁹ <http://www.tunezja.friko.pl/turystyka4s.htm> (data odczytu: 1.05.2009r)

³⁰ Ewa Murawska-Najmiec, *Tunezja od Ado T*, VWKiB, Warszawa 1994 s.77

piaszczyste plaże, rozciągające się na ok. 130 km. Największymi miastami wyspy są Houmt Souk i Midoun. Wyspa połączona jest z lądem około 7-kilometrowej długości groblą pamiętającą jeszcze czasy Rzymian. Na wyspę łatwo się dostać także drogą powietrzną, gdyż w pobliżu Houmt Souk znajduje się międzynarodowe lotnisko Mellita. Niektórzy mówią, że Djerba to śródziemnomorskie Tahiti, ze względu na jej wspaniałe warunki klimatyczne i możliwości wypoczynku także zimą. Łagodny klimat sprzyja podziwianiu przepięknych zachodów słońca czy odbywaniu długich spacerów. Djerba leży w śródziemnomorskiej strefie podzwrotnikowej, co oprócz słońca (ok. 340 słonecznych dni w roku) gwarantuje bajkowo kolorową roślinność i krzewy kwitnące przez cały rok. Lokalny koloryt Djerba urzeka wielce ciekawą architekturą i starymi tradycjami. Jej urok stanowią nieskazitelnie białe domy otoczone białym murem, przypominające fortece". Djerba słynie z oryginalnej ceramiki wykonywanej w tradycyjny sposób.³¹

MATMATA Tzw. Stara Matmatę zamieszkują Berberowie- potomkowie najstarszego plemienia żyjącego z Tunezji. Ich wydrążone w skale domy mają średnio 8-10m głębokości i 15m średnicy. Osada położona jest wśród nagich, poprzecinanych jarami gór Matmata, do których dojeżdża się przez stepowy, księżycowy krajobraz wykorzystany w filmach np. Gwiezdných Wojnach Spielberga. Turyści zatrzymujący się w Matmacie na dłużej niż 1 dzień mogą spróbować życia w prymitywnych warunkach, wybierając na nocleg prawdziwy jaskiniowy hotel, spróbować zmielić ziarna w żarnach lub prząść wełnę na kołowrotku. 15km za starą Matmatą znajduje się tzw. Nowa Matmata, która poza nazwą nie ma nic wspólnego z jaskiniową osadą.³²

DOUZ Luksusowych hotelach w Douz najczęściej zatrzymują się na 1 noc uczestnicy wycieczek na Saharę, by o wschodzie lub zachodzie słońca, w strojach beduińskich, wybrać się całą grupą na przejażdżkę wielbłędami wzdłuż pustynnych wydym. Nietypowa pora przejażdżki wybrana jest z dwóch powodów. Po pierwsze, w lecie jest wtedy najchłodniej i najprzyjemniej, po drugie, wschód i zachód słońca oglądany na pustyni, gdzie zaciera się horyzont, daje niezapomniane wrażenie.³³

³¹ <http://www.wakacje.pl/przewodnik/tunezja/djerba-65001.html> (data odczytu: 1.05.2009r)

³² Opracowanie własne na podstawie: Abdelaziz Daoulatti, *TUNEZJA Czarująca Kraina*, plurigraf, s.53

³³ Ewa Murawska-Najmiec, *Tunezja od Ado T*, VWKiB, Warszawa 1994 s.81

2.2. ATRAKCJE TURYSTYCZNE:

PARK NARODOWY ICHKEUL to najważniejszy rezerwat ptaków i dzikiej zwierzyny w Afryce Północnej, wpisany przez UNESCO na listę światowego dziedzictwa kulturowego. Leży 30 km na południowy zachód od Bizerty, nad jeziorem Aszkał, u podnóża góry Džebel Ichkeul. Stanowi idealne schronienie dla bawołów, dzików, szakali, ryb (co roku zimuje tu około 150 000 ptaków wodnych z Europy). Szczególnie dla ptaków wodnych jest to prawdziwy raj. Co roku zimuje tu około 150 000 ptaków z całej Europy. Niektóre z nich polują wzdłuż brzegów lub w mule tuż przy brzegach. Inne w poszukiwaniu pożywienia brodzą w głębszych wodach. Jaskrawo ubarwione zimorodki nurkują za upatrzoną ofiarą, a wodniki, łuszczeni i świstuny przeszukują gęstą roślinność otaczającą brzegi.³⁴

KARKAWAN starożytne miasto fenickie położone na przylądku Ras at-Tib najstarsze ruiny podchodzą z VI wieku p.n.e. Miasto przeżywało rozkwit w IV i II wieku p.n.e. Z tego okresu pochodzą pozostałości murów obronnych oraz starannie zaplanowanego układu urbanistycznego z przecinającymi się prostopadle ulicami. Zachowane fragmenty mozaik owych posadzek, stiukowego pokrycia ścian oraz urządzeń sanitarnych (np. wanien) wskazują na zamożność mieszkańców. Na terenie miasta odkryto pozostałości największego sanktuarium punickiego w Afryce Zachodniej. Zbudowane było na planie semickiej świątyni. Za murami miasta zachowały się ruiny starożytnej nekropolii z fragmentami mozaik, ścian budynków i kolumn. Została ona odkryta w roku 1939 przez archeologa Pierre'a Cintasę. W trakcie wykopalisk odkryto wiele grobów z bogatym wyposażeniem (biżuterią, ceramiką). W roku 1985 miasto zostało wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO³⁵

MUZEUM BARDO jest najlepszym muzeum w kraju. Wizyta w nim to ważne i ekscytujące przeżycie. Zgromadzono tu większość ważniejszych znalezisk z licznych tunezyjskich wykopalisk. Muzeum słynie przede wszystkim ze wspaniałej kolekcji mozaik, które powstały na zlecenie zamożnych obywateli rzymskiej Afryki, a dziś są świadectwem ówczesnych obsesji, stylu życia oraz wierzeń Rzymian. W Bardo

³⁴ <http://www.jama-tur.pl/index.php?str=kraje&x=79&p=2> (data odczytu: 1.05.2009r)

³⁵ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Karkawan> (data odczytu: 1.05.2009r)

można podziwiać imponującą kolekcję marmurowych rzeźb, niestety, zniszczonych przez Wandalów, oraz zbiory Muzeum Islamskiego kontrastujące ze wszystkimi zgromadzonymi w budynku portretami, ponieważ muzułmańska sztuka koncentrowała się wyłącznie na motywach dekoracyjnych.³⁶

SIDI BU SAID to przepiękne miejsce, ze wspaniałą atmosferą I tym czym się wyróżnia - białymi domkami z niebieskimi okiennicami oraz drzwiami, które dodatkowo są ozdobione ćwiekami. Inaczej obszar ten nazywany jest biało-niebieskim miasteczkiem. Jest to miejsce, w którym na stałe mieszka bardzo wielu bogatych Tunezyjczyków. Pierwszy budynek, który tutaj wzniesiono to riabt, czyli forteca z czasów panowania Arabów. Należała ona do ogromnej sieci budowli obronnych. Obecnie na jej miejscu znajduje się latarnia morska. Miejscowość powstała wokół grobowca Sidi Bu saida - świętobliwego męża. Najwspanialszym domem jest tutaj Dar Ennejma przy rue 2 Mars - posiadłość francuskiego barona Eudolfa d'Erlangera, w której obecnie znajduje się Centrum Muzyki Arabskiej i Śródziemnomorskiej. Główną atrakcją tego miejsca stanowi kolekcja instrumentów muzycznych. Kolejnym ciekawym domem udostępnionym do zwiedzania jest Dar el-Annabi - znajdziecie go po lewej stronie rue Dr H. Thameur. Składa się on z 55 pokoi. W części z nich nadal rezyduje właściciel. W niektórych pomieszczeniach ustawione są manekiny obrazujące scenki z codziennego życia poprzednich mieszkańców.³⁷

PLASKOWYŻ JUGURTY jest malowniczą górą o płaskim wierzchołku, wyrastającą z równin w pobliżu granicy z Algierią. Nazwa góry pochodzi od imienia króla Numidów Jugurty, który założył w tym miejscu bazę podczas kampanii przeciw Rzymianom (112-105 p.n.e.). Strome ściany góry tworzą naturalną fortecę. Na szczyt można się dostać jedynie dzięki wyciosanym w skale krętym i stromym schodom (po wschodniej stronie). Z góry roztaczają się niesamowite widoki.³⁸

AMFITEATR W EL-DŻEM Ten jeden z najbardziej imponujących zabytków rzymskich w Afryce zbudowano na równinie w połowie drogi między Susą i Safakisem. Wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Przyrodniczego i Kulturalnego UNESCO Koloseum jest trzecią co do wielkości budowlą tego typu w

³⁶ Trute Muller, *Tunezja*, Marco Polo, s.44

³⁷ <http://www.etunezja.pl/articles.php?id=5> (data odczytu: 1.05.2009r)

³⁸ <http://www.jama-tur.pl/index.php?str=kraje&x=79&p=2> (data odczytu: 1.05.2009r)

rzymskim imperium. Rozmiary amfiteatru są imponujące: 138 m długości, 114 m szerokości, z trzema rzędami siedzeń, sięgających na wysokość 30 m. Budowla mogła pomieścić 30 tys. osób, czyli więcej niż liczba mieszkańców miasta. Budowlę wzniesiono prawdopodobnie w latach 230-238 n.e. za czasów Gordiana, afrykańskiego konsula, a zarazem właściciela ziemskiego i mecenasa. Budulec sprowadzano z oddalonych o 30 km kamieniołomów w Sulectum (dzisiejsza Salakta) na wybrzeżu, a wodę doprowadzono podziemnym akweduktem ze wzgórz oddalonych 15 km na północny zachód od miasta.³⁹

PORT EL-KANTAOUI położony w niedalekiej odległości od Sousse. Nowoczesna miejscowość wypoczynkowa z malowniczą, międzynarodową przystanią jachtową w tradycyjnym stylu. Przez dużą bramę można dojść do przystani z idyllicznymi uliczkami, bielonymi domami, ukwieconymi patiami i arkadami⁴⁰

PARK NAROWOWY BOU-HEDMA położony 85 km na wschód od Gafsy, chroni 16 tys. ha drzewostanu akacjowego. Jest to pozostałość po rozległym lesie sawannowym porastającym niegdyś cały region. W parku prowadzi się restytucję zwierząt zagrożonych wyginięciem, m.in. antylopy adaks, oryksa, owcy grzywiastej oraz strusi.⁴¹

EL GHRIBA wzniesiona na prastarych fundamentach synagoga. Co roku, 33 dni po Wielkanocy, jest celem pielgrzymek wyznawców judaizmu. Wybudowana jest podobno na miejscu, gdzie spadł niegdyś z nieba święty kamień –znak od Boga. W synagodze przechowywane są stare zwoje Tory.⁴²

2.3. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA:

³⁹ <http://przewodnik.onet.pl/1255,1823,1197269,,,El-D%C5%BCem,artykul.html>(data odczytu: 1.05.2009r)

⁴⁰ Opracowanie własne na podstawie: Trute Muller, *Tunezja*, Marco Polo, s.65

⁴¹ Opracowanie własne na podstawie: <http://przewodnik.onet.pl/1255,1604,340618,notka.html> (data odczytu: 01.05.2009r)

⁴² Opracowanie własne na podstawie: Trute Muller, *Tunezja*, Marco Polo, s.80

Sieć komunikacyjna w Tunezji jest dość dobrze zorganizowana, a niewielkie odległości pomiędzy poszczególnymi miastami kraju sprawiają, że niemal każde z nich ma codzienne połączenie z Tunisem.

Przez większą część roku ilość połączeń komunikacyjnych jest wystarczająca. Jednak w czasie świąt państwowych i w okresie wakacji letnich, szczególnie w sierpniu i wrześniu, podróżuje o wiele więcej ludzi niż zwykle.

SAMOLOT: Tunezja, jako państwo o niewielkiej powierzchni, ma słabo rozwiniętą sieć krajowej komunikacji lotniczej.

AUTOBUS: 1) autobusy SNTRI: pojazdy z klimatyzacją, trasy między niemal wszystkimi miastami w Tunezji, szybkie, wygodne, niezbyt drogie

2) autobusy podmiejskie: autobusy niezawodne, wolne, często się spóźniają nie mają klimatyzacji. Rozkład tras jest dobry, a częstość kursów wystarczająca, by obsłużyć wszystkich pasażerów

POCIĄG: Sieć kolejowa SNCFT jest słabo rozgałęziona- przypomina długą prostą drogę kilkoma drogami łączącymi. Główna linia kolejowa prowadzi z północy na południe przez Susę i Faks, łączy Tunis i Gaes. Od głównej linii odchodzą dwie linie w kierunku Ir u Rebka- nabel oraz Susa-Monastyr. Pociągi pasażerskie oferują 3 klasy: pierwsza, drugą i confort.

TAKSÓWKI: duże taksówki kursujące na długich trasach nazywane są louages. Taksówka rusza dopiero wtedy gdy zbiera się pięciu pasażerów. Jest to najszybszy sposób podróżowania, ponieważ zapelnienie taksówki nigdy nie trwa długo, a także wygodny, a ceny SA nieznacznie wyższe od ceny biletów autobusowych.

SAMOCHÓW, MOTOCYKL: drogi a Tunezji, zwłaszcza na północy, są przeważnie bardzo dobre, pokryte asfaltem. Wyjątek stanowią boczne – zazwyczaj pojedyncze wąskie pasy jezdni o nawierzchni bitumicznej. Na południu nieco większa ilość dróg nie jest pokryta dobrą nawierzchnią. Najgorsza, którą turyści przemierzają to trasa z Matamaty w kierunku Medenine.

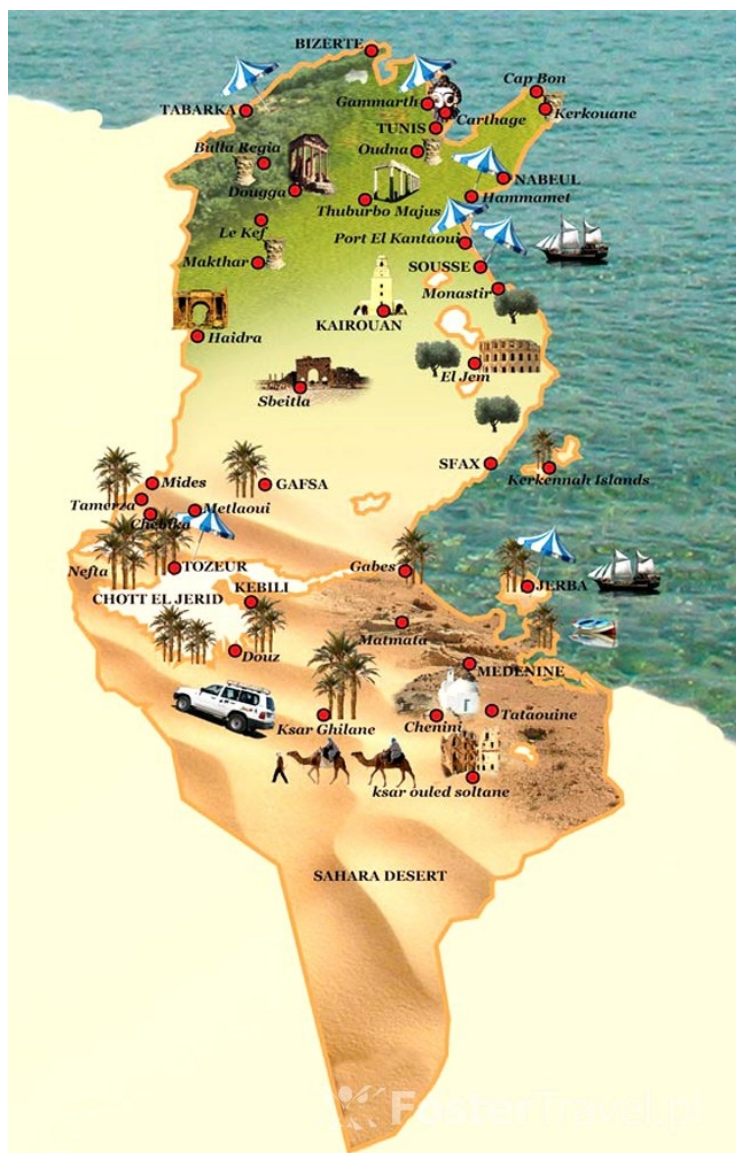
WYNAJEM SAMOCHODU: wynajęcie samochodu jest doskonałym sposobem na dokładniejsze obejrzenie kraju, ale usługi te są tak drogie, że tylko posiadacze grupy wspólnie podróżujących turystów mogą sobie na taką wygodę pozwolić. Typowe opłaty za najmniejsze samochody sięgają około 22D.T dziennie plus 220 milimów od przejechanego kilometra.

ROWER: w pewnych okresach roku podróżowanie rowerem jest doskonałym sposobem zwiedzania kraju. W szczycie lata jest za gorąco, w zimie za chłodno, ale przez pozostałą część roku warunki są idealne. Na terenie kraju jest kilka punktów wynajmu rowerów- płaci się około 7 D.T. za dzień

PROM: W Tunezji działają dwie regularne linie promowe. Pierwsza łączy Faks z Wyspami Kerkenna. W lecie odbywa się dziennie 8 kursów, a w zimie tylko 4. podróż trwa od godziny do półtorej i kosztuje 500 milimów od osoby. Druga linia łączy Dżorf na stałym lądzie z Adżimna wyspie Dżerba. Cała wycieczka trwa kilka minut a kursy są przez całą dobę.⁴³

⁴³ David Willet, Geoff Crowther, *Tunezja praktyczny przewodnik*, Pascal s.109-113

Obraz 1.

Źródło: http://www.fostertravel.pl/photo/big/27874_Mapa_Tunezji.jpg

ROZDZIAŁ II – Rynek recepcji turystycznej

1. Rynek Tunezji jako część regionu / subregionu w międzynarodowym ruchu turystycznym

(KRYTERIUM ROZKŁAD RUCHU TURYST.)

Region Europejski

- subregion centralno-wschodni
- subregion północny
- subregion południowy
- subregion zachodni
- wschodni śródziemnomorski

—

Region Amerykański

- subregion Ameryki Północnej
- subregion Ameryka Środkowa
- subregion Ameryka Południowa
- subregion Karaibów

Region Azji i Pacyfiku

Region Bliskiego Wschodu

Region Afryki

- subregion wschodni,
- subregion środkowy,
- **subregion północny,**
- subregion południowy
- subregion zachodni ⁴⁴

Tunezja należy do regionu Afryki oraz subregionu północnego.

⁴⁴http://74.125.77.132/search?q=cache:yGGEccwWUMJ:www.ppwsz.edu.pl/_files/01_geografia_turystyczna.pdf+Mi%C4%99dzynarodowe+przyjazdy+turyst%C3%B3w&cd=8&hl=pl&ct=cynk (data odczytu: 02.05.2009r)

2. Liczba przyjazdów do Tunezji

Tab.1.

Tourisme

PRZYJZDY TURYSTÓW WEDŁUG NARODOWOŚCI

Choix de l'année:

Unité : Millier

	2008												
	JANV.	FEV.	MARS	AVRIL	MAI	JUIN	JUIL.	AOÛT	SEPT.	OCTO.	NOV.	DEC.	TOT
ALGERIA	33.5	24.6	43.5	28.9	32.6	42.0	138.4	273.5	14.3	41.0	33.0	53.1	758.4
NIEMCY	171.2	244.4	316.1	308.3	586.3	651.7	811.2	760.2	867.4	822.1	376.3	184.0	6099.2
AUSTRIACY	7.1	9.5	10.5	8.1	25.3	48.2	82.8	70.0	51.6	29.2	12.1	4.3	358.7
BELIGA	41.2	48.5	97.3	122.5	130.1	168.4	301.2	278.9	185.4	136.0	71.7	43.3	1624.5
W. BRYTANI	128.5	152.1	195.0	186.8	218.0	254.9	292.7	318.8	273.9	250.9	147.9	109.1	2528.6
DANIA													0
HISZPANIA	28.4	42.0	78.5	44.2	49.5	66.9	133.9	163.3	103.8	51.4	31.7	30.2	823.8
FRANCJA	322.0	354.4	500.1	908.2	925.2	956.9	1249.4	1501.1	897.9	853.5	426.9	261.9	9157.5
HOLANDIA	9.2	11.9	23.4	37.3	74.0	73.4	115.8	101.3	82.0	82.1	23.5	12.1	646
WŁOCHY	85.5	63.6	91.4	112.7	208.9	457.9	552.8	751.5	394.5	165.5	70.3	55.1	3009.7
LIBIA	30.3	23.4	24.7	23.6	26.0	29.3	41.1	49.7	8.3	32.8	26.4	24.8	340.4
MAROKO	2.8	3.1	3.8	4.5	5.0	3.4	4.8	6.0	2.0	4.2	3.8	2.9	46.3
KRAJE WSCHOD	10.2	7.4	20.3	11.1	12.7	14.7	24.7	26.5	7.4	15.6	11.0	9.9	171.5
SKANDYNA	22.9	44.6	68.3	61.5	61.3	90.9	131.7	103.4	84.3	106.4	43.4	14.5	833.2
SZWAJCAR	9.4	11.6	25.7	39.0	54.0	75.1	103.7	75.3	83.4	132.3	19.6	14.6	643.7
U.S.A	5.3	4.2	7.2	7.1	10.4	23.7	7.2	5.9	3.3	9.3	9.3	8.6	101.5
INNE KRAJE	128.2	135.6	212.1	261.9	653.3	1169.3	1396.1	1473.7	1397.1	713.4	154.6	104.4	7799.7
RAZEM	1035.7	1180.9	1717.9	2165.7	3072.6	4126.7	5387.5	5959.1	4456.6	3445.9	1461.5	932.8	34942.9

Źródło: <http://www.ins.nat.tn/indexfr.php>

KOMENTARZ:

Kraje, których mieszkańcy najczęściej odwiedzali Tunezję w roku 2008 są:

Na czele: FRANCJA aż: 9157,5 przyjazdy

Następnie: NIEMCY: 6099,2 przyjazdy

WŁOCHY: 3009,7 przyjazdy

WIELKA BRYTANIA: 2528,6 przyjazdy

BELGIA: 1624,5 przyjazdy

Tab.2.

Tourisme					
OGÓŁ TURYSTÓW PRZYJEŹDŻAJĄCYCH DO TUNEZJI W LATACH:					
	2005	2006	2007	2008	2009
JANV.	299.0	287.9	307.5	306.5	314.5
FEV.	312.9	301.0	314.4	334.6	345.0
MARS	416.1	387.1	414.7	451.7	432.9
AVRIL	476.9	565.8	552.3	515.1	
MAI	554.8	540.3	542.2	598.8	
JUIN	641.8	636.5	670.1	734.5	
JUIL.	841.8	866.2	910.1	960.6	
AOUT	948.8	1025.1	1056.3	1094.4	
SEPT.	676.4	714.5	706.1	634.7	
OCTO.	520.8	578.0	604.5	649.5	
NOV.	333.7	333.0	347.3	376.6	
DEC.	355.5	314.0	332.0	384.0	
TOT	6378.5	6549.4	6757.5	7041	1092.4

Źródło: <http://www.ins.nat.tn/indexfr.php>

KOMENTARZ:

Dane z Tunezyjskiego Instytutu Statystycznego pokazują, że na przestrzeni lat liczba turystów odwiedzających Tunezję ciągle wzrasta. Tunezja odnotowuje największą liczbę przyjazdów w miesiącach: sierpień, lipiec, czerwiec

3. Kierunki z których przyjeżdżają turyści

Tunezja jest coraz bardziej popularnym kierunkiem wyjazdów wakacyjnych zarówno w Polsce, jak i krajach Europy Zachodniej.

W 2003 roku Tunezję odwiedziło ok. 5 milionów turystów, z czego 70% stanowili Europejczycy.

Tab.3.

Całkowity popyt na dobra i usługi
turystyczne w wybranych krajach
basenu Morza Śródziemnego w 2004r
(w milionach dolarów)

WŁOCHY	254 940,0
HISZPANIA	232 872,0
GRECJA	38 664,7
TURCJA	31 970,1
EGIPT	12 804,5
MAROKO	8 763,8
TUNEZJA	5 918,7
CYPR	4 990,2

Źródło: Rynek Turystyczny, Tunezja-rynek turystyczny w statystyce, wrzesień 2004 s.22

Według corocznego raportu World Travel & Tourism Council (WT&TC) w 2004r wartość sektora turystycznego osiągnie 5 918,7 mln dolarów, co będzie stanowić wzrost o 14,8% w stosunku do ubiegłego roku. Tunezja zajmuje siódme miejsce pod względem dynamiki wzrostu). W następnym dziesięcioleciu tendencja rozwojowa prawdopodobnie zostanie utrzymana, ale już nie na tak wysokim poziomie przewiduje się roczny wzrost rzędu 5,2%. Szacuje się, iż całkowity popyt na dobra i usługi turystyczne wyniesie w 2014r – 11 079,6 mln dolarów.⁴⁵

Office National du ATourisme Tunisie ma kilka przedstawicielstw na świecie w tym: terytorium Europy Zachodniej, Centralnej i Wschodniej, Skandynawii, Grecji, Turcji, Afryki Północnej, Środkowego Wschodu, Półwyspu Arabskiego, Ameryki i Kanady. Z tych krajów najwięcej turystów przyjeżdża do Tunezji.⁴⁶

W czasie trzech wakacyjnych miesięcy (od lipca do września) do Tunezji przyjeżdża nieco ponad 50% wszystkich turystów z Polski odwiedzających ten kraj (na podstawie danych z roku 2001 i 2002). Liczba turystów z Polski jest dużo wyższa w sezonie letnim niż w innych

⁴⁵ Rynek Turystyczny, *Tunezja-rynek turystyczny w statystyce*, wrzesień 2004 s.22

⁴⁶ Rynek Turystyczny, *fragment rozmowy z Fethi Mami, dyrektorem Tunezyjskiego Urzędu ds. Turystyki*, wrzesień 2004 s. 23

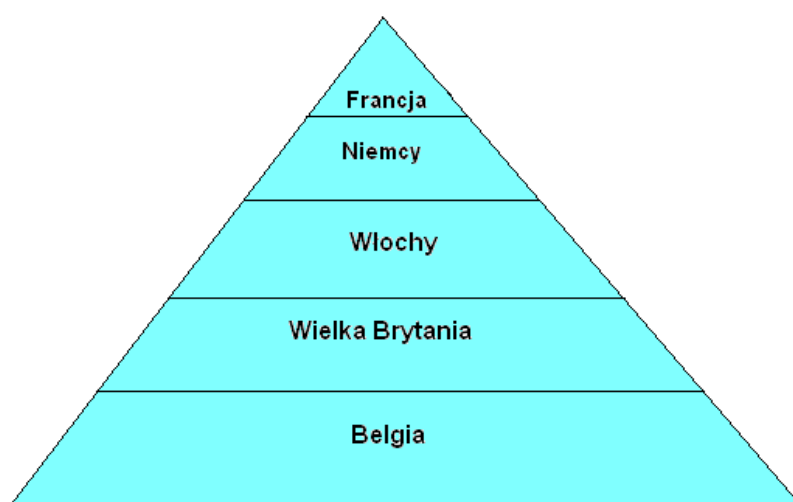
miesiącach. W przypadku turystów z Europy nie dostrzegamy takich różnic, dla nich Tunezja jest całoroczną destylacją.⁴⁷

4. Profile turystów

Najwięcej turystów (jeśli chodzi o kraje) przyjeżdża do Tunezji z Francji, Niemiec i Włoch. Na kolejnym miejscu plasują się państwa: Wielka Brytania i Belgia.

Kraje, których mieszkańcy najczęściej odwiedzali Tunezję w roku 2008 są:

Diagram 1.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.ins.nat.tn/indexfr.php>

Tab.4.

Regiony, z których pochodzą turyści przebywający do państw Afryki				
Region	Afryka	Europa	Bliski Wschód	Ameryka pn i pd
Udział procentowy	44,4	42,9	5,4	4,0

Źródło: Encyklopedia Geograficzna świata II, Afryka, Kraków 1997 s.150

5. Odwiedzane regiony

Tab.5.

Poziom zajmowania przedstawiony w procentach:

⁴⁷ Rynek Turystyczny, *Polacy w Tunezji*, wrzesień 2004r s.21

Regiony	Poziom zajmowania
Djerba-Zarzis	28.6
Sousse	28.4
Tunis - Zaghouan	24.1
Yasmine Hammamet	20.7
Mahdia	19.5
Sfax	18.9
Kairouan	18.8
Skanès - Monasti	18.2
Nabeul - Hammamet	16.8
Gafsa - Tozeur	16.7
Gabès	13.8
Sbeitla - Kasserine	12.5
Bizerte – Béja	8.9
Tabarka – Ain graham	7.6
Razem	22.3

Źródło: „Barometre Tourisme” <http://www.veilleinfotourisme.fr>

6. Cele przyjazdów

3 GŁÓWNE CELE PRZYJAZDÓW TURYSTÓW DO TUNEZJI:

1. wypoczynek
2. sprawy biznesowe
3. odwiedziny krewnych i znajomych

Turystów z całego świata do Tunezji przyciągają białe piaszczyste plaże, tajemnicze pustynie, bujne sady i zabytki przeszłości.

Mnóstwo tu również bajkowych wodospadów i jezior, kwitnących aromatycznych hibiskusów i barwnych oleandrów. Takie połączenie surowej pustyni z egzotyczną oazą czyni z Tunezji miejsce niezwykle piękne, a położenie między morzem i pustynią sprawia, że Tunezja uważana jest za kraj kontrastów i zróżnicowanego krajobrazu.

Możemy tu zwiedzić wschodnie wybrzeże Sahal z dobrze rozwiniętą bazą noclegową i gastronomiczną, udać się na niezapomnianą przygodę po saharyjskich wydmach, oddać się wodnym szaleństwom w ciepłym, błękitnym, zachęcającym do kąpieli morzu, albo delektować się widokiem i zapachem sadów daktylowych, drzewek cytrusowych, figowców i bananowców.⁴⁸

⁴⁸ <http://www.bpswiatowid.pl/articles/view/dlaczego-tunezja> (data odczytu: 02.05.2009r)

Turyści z Europy zachodniej preferują wyjazdy objazdowe. Jednak turystyka wypoczynkowa pozostaje głównym celem a hotel głównym miejscem zakwaterowania.

Turyści wybierający turystykę wypoczynkową wybierają:

- pobyt nad wodą
- pobyt na pustyni
- wycieczkownicze

7. Długość pobytu

W okresie wakacyjnym przeciętna długość pobytu Polaków w Tunezji wynosi prawie 12 dni, natomiast w ciągu całego roku średnia długość pobytu spada do 9,6 dnia. Oznacza to, że pozawakacyjne wyjazdy są wyraźnie krótsze i rzadko przekraczają tydzień. W porównaniu z danymi z innych krajów polskie wczasy w Tunezji trwają jednak dość długo. W roku 20002 tylko Anglicy, Niemcy, Rosjanie, Czesi i Luksemburczycy przyjeżdżali na dłuższe pobyty.⁴⁹

Tab.6.

ŚREDNIA DŁUGOŚĆ POBYTU POLAKÓW W TUNEZJI W 2002r												
I.	II	III	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Średnia
6,8	7,5	7,1	5,4	7,2	8,5	12	11	12	10	7,2	6,1	9,6

Źródło: Rynek Turystyczny, Polacy W Tunezji, Wrzesień 2004 s.21

Tab.7.

Średnia długość pobytu Polaków w Tunezji		
2000 rok	2001 rok	2002 rok
9,7 dnia	10,1 dnia	9,6 dnia

Źródło: Rynek Turystyczny, Polacy W Tunezji, Wrzesień 2004 s.20

8. Miejsca zakwaterowania

OBIEKTY NOCLEGOWE W TUNEZJI:

⁴⁹ Rynek Turystyczny, Polacy W Tunezji, Wrzesień 2004 s.21

Tab.8.

	2000 r.	2001 r.	2002 r.
Hotele 5*	20 121	21 167	24 156
Hotele 4*	51 209	55 894	62 649
Hotele 3*	77 007	77 399	78 196
Hotele 2*	22 640	22 419	22 627
Hotele 1*	2 995	2 965	2 965
Bungalowy	11 219	13 507	12 087
Pensjonaty	1 176	1 242	1 340
Bezklasowe	11 086	11 012	10 229
Razem	197 453	205 605	214 319

Źródło: Rynek Turystyczny, Polacy w Tunezji, wrzesień 2004, s.21

KOMANTARZ:

Z przedstawionych wyliczeń wynika, że przyrost liczby hoteli w Tunezji jest dość dynamiczny. Największy wzrost dotyczy klasy obiektów luksusowych: hoteli 5-gwiazdkowych, lecz nadal dominujące są obiekty klasy średniej hotele 3-gwiazdkowe⁵⁰

Zdecydowanie największą bazę noclegów posiada "nowe miasto". Dominują tutaj zdecydowanie obiekty średniej oraz wysokiej klasy. Sporadycznie można spotkać hotel na słabym poziomie. Poniżej przedstawiamy wyodrębnioną część hoteli:

Rejon Place Barcelone I południowej części miasta:

- Hotel de l'Agriculture
- Excelsior
- de la Gare
- Grand Hotel Victoria
- El Mouna
- Nouvel Hotel

⁵⁰ Rynek Turystyczny, Polacy w Tunezji, wrzesień 2004, s.21

- El Oumara
- Sidi Belhassen

Rue de Yougoslavie, rue d'Allemagne oraz okolice:

- de Bretagne
- Bristol
- Central
- de France
- Golf Royal
- Masion Doree
- Omrane
- Rex
- Salammbo
- Splendid
- de Suisse
- Tej
- Transatlantique

Ave Bourguiba oraz pólnoc miasta:

- Abou Nawas El Mechtel
- Abou Nawas Tunis
- Africa
- Bahy
- Carlton
- Excel
- El Hana International
- du Lac

Medyna:

- Auberge de la Jeunesse Tunis Medina
- des Amis

- Hammami
- Marhaba
- El Massara
- Medina
- Souk Hotel
- de la Victorie ⁵¹

Tab.9. MIESIĘCZNE NOCLEGI WE WSZYSTKICH MIESIĄCACH 2008 ROKU:

	Styiec	Luty	Marz.	Kwiec	Maj	Czerw	Lipiec	Sierp	Wrzes	Pozoły	List.	Grud.	Łazeczn
Algierczycy	25.4	21.4	37.6	27.2	31.4	38.8	108.9	326.7	48.7	21.7	34.8	34.9	757.5
Niemcy	177.7	222.9	371.0	374.9	449.4	675.3	756.8	785.8	831.3	791.8	394.6	183.5	6015
Austriacy	10.7	11.3	14.3	21.3	28.8	82.5	118.3	96.1	75.5	43.3	13.7	5.4	521.2
Belgowie	40.1	38.8	81.6	162.3	137.6	169.9	323.4	324.7	197.7	131.6	73.1	43.6	1724.4
Brytyjczycy	151.2	158.0	214.8	242.4	259.9	299.4	347.6	373.7	335.9	298.8	150.3	138.6	2970.6
Duńczycy													0
Hiszpanie	37.3	42.1	63.5	94.0	47.6	72.6	146.5	203.3	122.0	58.6	42.4	36.3	966.2
Francuzi	277.4	336.0	575.4	912.6	790.1	838.8	1122.6	1402.3	858.9	793.2	403.0	246.4	8556.7
Holendrzy	8.8	15.9	26.7	35.2	65.3	64.2	98.8	87.9	61.2	72.6	24.4	11.6	572.6
Włosi	89.7	64.1	104.3	160.7	178.6	405.2	565.0	767.1	384.1	159.0	70.6	64.9	3013.3
Libijczycy	26.3	18.3	21.3	19.0	21.3	26.3	31.2	46.0	18.2	17.8	21.6	18.7	286
Marokańczycy	2.2	3.2	3.3	3.3	3.6	3.7	4.1	5.9	2.6	2.6	3.4	2.9	40.8
Mieszkańcy środkowego wschodu	6.8	13.6	15.6	9.7	13.0	13.3	19.0	26.4	9.1	10.3	11.8	11.1	159.7
Skandynawowie	16.0	32.5	65.8	62.7	66.0	77.3	105.7	83.8	84.6	99.8	49.8	24.0	768
Szwajcarzy	9.7	11.5	19.0	49.4	52.1	67.5	112.7	85.8	88.3	140.8	18.7	12.9	668.4
Amerykanie	3.4	4.3	7.9	7.1	8.0	7.0	6.3	4.8	4.2	17.3	7.9	5.6	83.8
Inne	66.1	124.7	199.2	292.1	569.7	1055.5	1404.3	1370.7	1236.5	755.9	194.7	122.4	7391.8
Razem	948.8	1118.6	1821.3	2474.0	2722.3	3897.3	5271.1	5990.9	4358.8	3415.0	1514.8	962.8	34495.7

Źródło: <http://www.ins.nat.tn/indexfr.php>

9. Dochody z turystyki przyjazdowej

⁵¹ <http://www.etunezja.pl/articles.php?id=11> (data odczytu: 04.05.2009r)

Tab.10.

Major destinations	Series ¹	International Tourist Arrivals						International Tourism Receipts			
		(1 000)			Change (%)		Share (%)	(US\$ million)			Share (%)
		2005	2006	2007*	06/05	07*/06	2007*	2005	2006	2007*	2007*
Africa		37,260	41,369	44,430	11.0	7.4	100	21,820	24,602	28,292	100
Algeria	VF	1,443	1,638	1,743	13.5	6.4	3.9	184	215	..	..
Angola	TF	210	121	194	-42.2	59.8	0.4	88	75	..	..
Botswana	TF	1,675	..	..	..	..	..	562	537	546	1.9
Cape Verde	TF	198	242	267	22.2	10.4	0.6	127	228	344	1.2
Ethiopia	TF	227	290	303	27.7	4.3	0.7	168	162	177	0.6
Ghana	TF	429	497	..	16.0	..	..	836	861	..	..
Kenya	TF	1,536	1,644	..	7.0	..	..	579	688	909	3.2
Lesotho	VF	304	357	300	17.6	-15.9	0.7	31	36	..	..
Madagascar	TF	277	312	344	12.4	10.4	0.8	183	159	176	0.6
Malawi	TF	438	638	714	45.8	11.9	1.6	24	24	..	..
Mali	TF	143	153	164	6.9	7.4	0.4	148	175	..	..
Mauritius	TF	761	788	907	3.6	15.1	2.0	871	1,007	1,299	4.6
Morocco	TF	5,843	6,558	7,408	12.2	12.9	16.7	4,621	5,967	7,264	25.7
Namibia	TF	778	833	..	7.1	..	..	348	384	434	1.5
Reunion	TF	409	279	381	-31.8	36.5	0.9	442	309	446	1.6
Senegal	TF	769	866	..	12.6	..	..	242	250	..	..
Seychelles	TF	129	141	161	9.3	14.7	0.4	192	228	285	1.0
South Africa	TF	7,369	8,396	9,090	13.9	8.3	20.5	7,327	7,875	8,418	29.8
Sudan	TF	246	328	..	33.5	..	..	252	262	0.9	..
Swaziland	THS	839	873	870	4.1	-0.4	2.0	78	74	..	..
Tanzania	TF	590	628	692	6.4	10.2	1.6	824	950	1,037	3.7
Tunisia	TF	6,378	6,550	6,762	2.7	3.2	15.2	2,143	2,275	2,555	9.0
Uganda	TF	468	539	642	15.1	19.2	1.4	380	309	356	1.3
Zambia	TF	669	757	897	13.2	18.5	2.0	98	110	..	..
Zimbabwe	VF	1,559	2,287	..	46.7	..	..	99	338	..	..

Source: World Tourism Organization (UNWTO) ©

(Data as collected by UNWTO, 2008)

Źródło: [http://www.world-](http://www.world-tourism.org/facts/eng/pdf/highlights/UNWTO_Highlights08_en_LR.pdf)

tourism.org/facts/eng/pdf/highlights/UNWTO_Highlights08_en_LR.pdf (data odczytu: 02.05.2009r)

ROZDZIAŁ III – Rynek emisji turystycznej

1. Turystyka krajowa

1.1. Tunezyjczycy podróżują po kraju głównie w celu:

a) pielgrzymkowym:

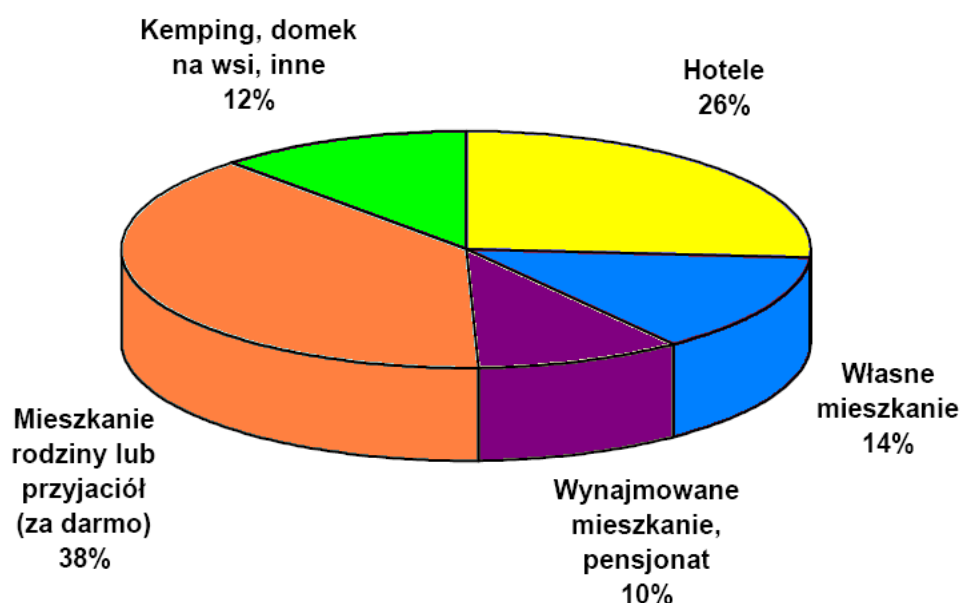
*przede wszystkim w dniu święta Pesach synagoga Al-Ghariba w Ar-Rijadzie jest celem pielgrzymek tunezyjskich Żydów.⁵²

⁵² http://pl.wikipedia.org/wiki/Synagoga_Al-Ghariba_w_Ar-Rijadzie (data odczytu: 04.05.2009r)

* Dla Tunezyjczyków, którzy są zazwyczaj muzułmanami, miasto Nefta (obok Tozeur główna "metropolia" tunezyjskiej Sahary) stanowi zwykle cel pielgrzymek do tutejszych meczetów i koubbów - grobów świętych. Nefta to w tym kraju kolebka sufizmu, jednego z mistycznych kierunków islamu.⁵³

1.2. Preferowane formy noclegów przez Tunezyjczyków podczas wycieczek krajowych w roku 2003:

Diagram 2.

Źródło: <http://www.ins.nat.tn/indexfr.php>

1.3. Średnia długość pobytu Tunezyjczyków w czasie podróży krajowych w 2006r

Tab.11.

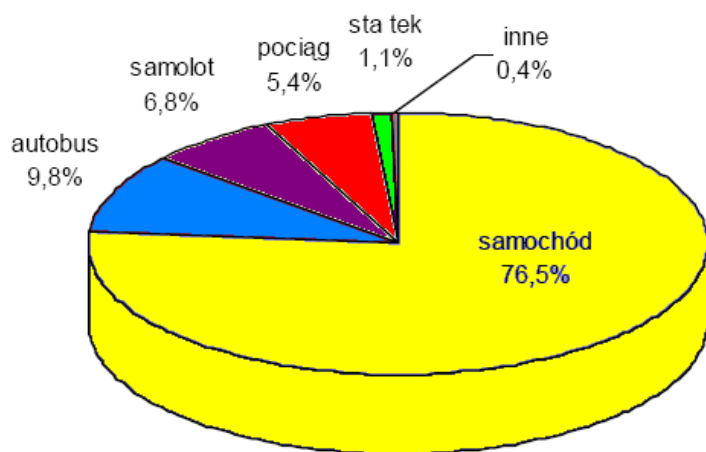
	Rodzaj zakwaterowania			
	Hotel	Kemping	Wynajmowane mieszkanie	Gospodarstwo agroturystyczne
Średnia długość pobytu [dni]	2,4	3,9	6,2	2,8

Źródło: <http://www.ins.nat.tn/indexfr.php>

⁵³ <http://turystyka.gazeta.pl/Turystyka/1,82269,88827.html> (data odczytu:04.05.2009r)

1.4. Najczęstsze środki lokomocji wybierane przez Tunezyjczyków w 2003 r.

Diagram 3.

Podróże krajowe

Źródło: <http://www.ins.nat.tn/indexfr.php>

Tab. 12, 13, 14.

Dochód narodowy Tunezji per capita:

Rok	TND
2003	3.137
2004	3.367
2005	3.531
2006	3.798
2007 (prognoza)	4.082

Eksport usług w rozbiciu na działy w MTND

	MTND	%
Usługi	5.153,5	100,0
Turystyka	3.185,0	61,8
Transport	1.690,1	32,8
Inne	278,4	5,4

Inwestycje w poszczególne sektory gospodarki

	MTND	%
Rolnictwo i ryb.	912,5	10,1
Przemysł przetwórczy	1.095,0	12,1
Przemysł nie-przetwórczy	1.276,0	14,1
Transport	1.400,0	15,4
Komunikacja	643,0	7,1
Turystyka	330,0	3,6
Urządzenia użyteczności publicznej	932,5	10,3
Inne	2.476,0	27,3
Ogółem	9.065,0	100,0

Źródło: <http://www.eksportuj.pl/artukul/pokaz/id/2066/strona/5/Tunezja/sytuacja-gospodarcza-tunezji-i-jej-perspektywy>

2. Turystyka zagraniczna

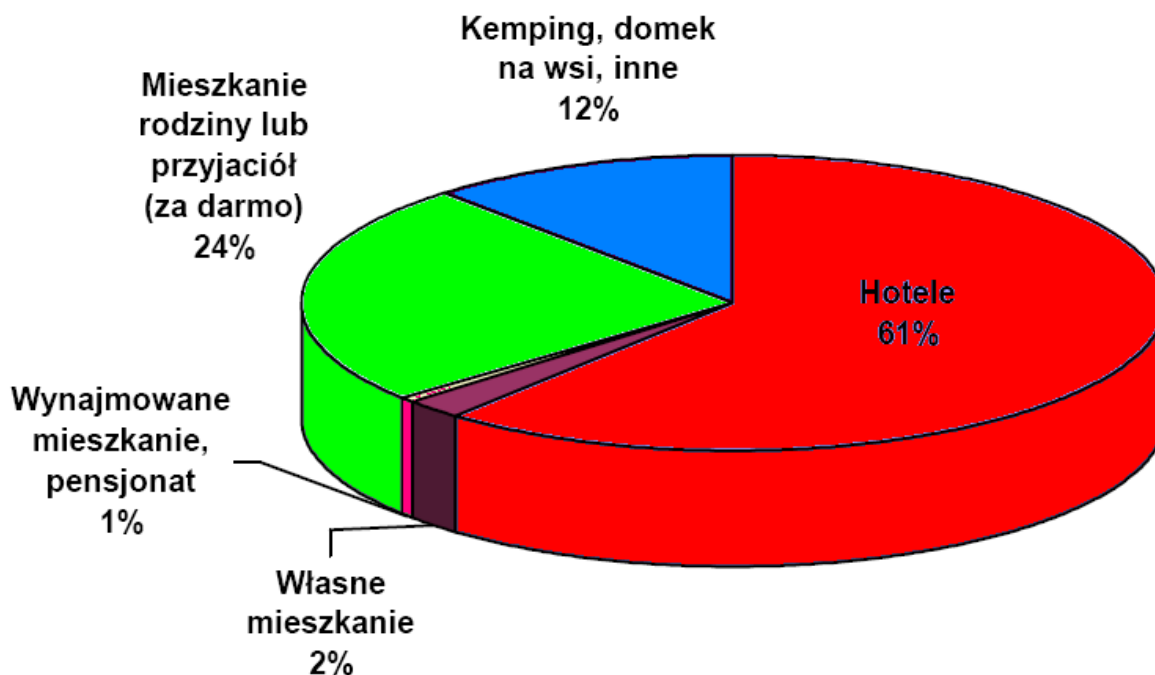
2.1. Czy Tunezyjczycy będą przyjeżdżać do Polski w celach turystycznych?

Rozwój ruchu turystycznego z Tunezji do Polski stanowi raczej pole działania Polskiej Organizacji Turystyki. Liczba wyjazdów turystycznych Tunezyjczyków stale rośnie, co ma związek z poprawą jakości życia i dobrą komunikacją lotniczą. Czynniki te mogą również wpłynąć na wzrost liczby turystów tunezyjskich przyjeżdżających do Polski. Aby turyści z Tunezji lepiej poznali walory Polski, należałoby wzmocnić działania promocyjne poprzez reportaże i informacje w mediach, imprezy związane z kulturą polską czy stworzenie specjalnych ofert handlowych w formie pakietów pobytowych. Tunezyjski Urząd ds. Turystyki mógłby zasugerować liniom lotniczym opracowanie promocyjnych ofert dla Tunezyjczyków zainteresowanych pobytem turystycznym w Polsce.⁵⁴

⁵⁴ Rynek Turystyczny, fragment rozmowy z Fethi Mami, dyrektorem Tunezyjskiego Urzędu ds. Turystyki, wrzesień 2004 s. 23

2.2. Preferowane formy noclegów przez Tunezyjczyków podczas wycieczek zagranicznych w roku 2003

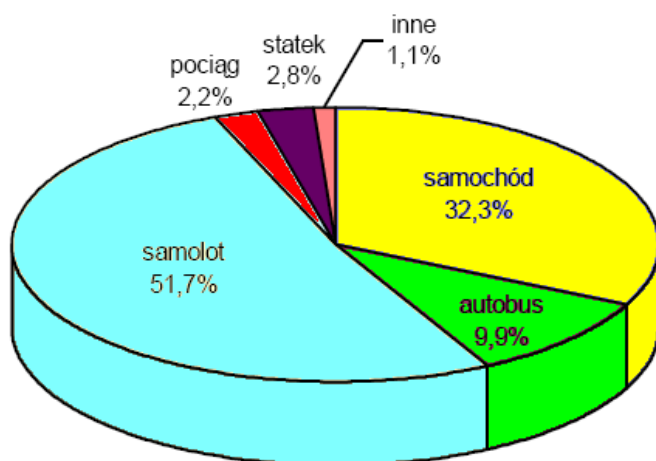
Diagram 4.

Źródło: <http://www.ins.nat.tn/indexfr.php>

2.3. Najczęstsze środki lokomocji wybierane przez Tunezyjczyków w 2003 r.

Diagram 5.

Podróże zagraniczne

Źródło: <http://www.ins.nat.tn/indexfr.php>

ROZDZIAŁ IV – Znaczenie rynku turystycznego dla Polski

1. Spotkanie Ministra z Béchir Chebaane, Ambasadorem Republiki Tunezyjskiej w Polsce

Pan Béchir Chebaane, Ambasador Republiki Tunezji złożył wizytę Ministrowi Mirosławowi Drzewieckiemu, 4 lutego 2009 r. Głównym tematem rozmów były zagadnienia związane z rozwojem stosunków dwustronnych w obszarze turystyki. Pan Minister Drzewiecki podkreślił, że wzrastający ruch turystyczny z Polski predysponuje nas do zajęcia strategicznego miejsca w kontaktach z tunezyjską branżą turystyczną. Poruszył też kwestie braku bezpośrednich regularnych połączeń lotniczych pomiędzy obu krajami, perspektywy udziału polskich inwestorów oraz firm projektowych i dostawców wyposażenia w modernizacji tunezyjskiego sektora turystycznego, a także możliwości zwiększenia liczby turystów tunezyjskich w Polsce. Pan Chebaane, podkreślił, że Tunezja wysoko ceni Polskę jako partnera turystycznego.⁵⁵

10 marca 2009 odbyło się spotkanie z Khelil Lajimi, Ministrem Turystyki Tunezji oraz Béchir Chebaane, Ambasadorem Tunezji w RP. Ze strony polskiej Ministerstwo Sportu i Turystyki reprezentował Minister Mirosław Drzewiecki a Polską Organizację Turystyczną Elżbieta Wąsowicz-Zaborek, Wiceprezes POT.

⁵⁵ <http://msport.gov.pl/aktualnosci/679-Spotkanie-Ministra-z-B-chir-Chebaane-Ambasadorem-Republiki-Tunezyjskiej-w-Polsce?retpag=/aktualnosci/p237/3> (data odczytu: 04.05.2009r)

W związku z 50. rocznicą nawiązania polsko-tunezyjskich stosunków dyplomatycznych, w dniu 31 marca 2009 r. w Sejmie odbędzie się konferencja „Współpraca polsko-tunezyjska – historia, stan obecny, perspektywy”.

W konferencji wezmą udział przedstawiciele komisji spraw zagranicznych Parlamentu Tunezji, polscy parlamentarzyści, przedstawiciele Ambasady Republiki Tunezyjskiej w Polsce, wybranych resortów, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i środowisk, których działalność ma związek ze współpracą polsko-tunezyjską.

Jednym z obszarów tematycznych będzie turystyka. W ostatnich latach ruch turystyczny z Polski do Tunezji gwałtownie się rozwijał. W 2008 r. liczbę turystów z Polski szacowano na ok. 250 tys. osób - prawie tyle samo co z Wielkiej Brytanii. Polacy znaleźli się w pierwszej dziesiątce odwiedzających Tunezję, za turystami z Francji, Libii, Algierii, Włoch, Hiszpanii i Niemiec. Sytuacja ta stanowi istotny element dalszego rozwoju wzajemnych przyjacielskich relacji między naszymi krajami.⁵⁶

2. Dnia 17 listopada 2008 r. w Tunisie zorganizowany został po raz kolejny, międzynarodowy „Bazar dyplomatyczny”. Po raz pierwszy Polska wzięła udział w tym przedsięwzięciu w znacznie większym zakresie niż w latach ubiegłych. Na polskim stoisku narodowym, przygotowanym przez Ambasadę Polską w Tunisie, przy współpracy przedstawicieli miejscowej Polonii, prezentowano wyroby cukiernicze firm "Solidarność" i „Wedel”, biżuterię z bursztynu oraz różnorodne wyroby polskich twórców i rzemieślników mieszkających w Tunezji. Uzyskany dochód z Bazaru przeznaczony jest na cele charytatywne, głównie kierowany jest dla ubogich dzieci i dla domów dziecka. Organizacją Bazaru zajmuje się 7. osobowa komisja, której przewodzi żona ambasadora Włoch. W tym roku, po raz pierwszy, żona ambasadora RP została wybrana w skład tego prestiżowego gremium. Zadaniem komisji, oprócz corocznej organizacji Bazaru, jest dystrybucja uzyskanych z tego przedsięwzięcia dochodów oraz wizytowanie domów dziecka i domów opieki społecznej, by zarobione pieniądze można było kierować bezpośrednio do najbardziej potrzebujących.⁵⁷

3. W dniach 20 listopada - 3 grudnia 2008 r. w Tunezji zorganizowane zostały "Dni Filmu Europejskiego 2008". W trakcie przeglądu zaprezentowano 32 filmy, w tym filmy

⁵⁶ http://www.pot.gov.pl/Kategorie/nawosci_i_wydarzenia/newsy/spotkanie-z-przedstawicielami-turystyki-tunezyjskiej/potgov_article_view (data odczytu:04.05.2009r)

⁵⁷ <http://www.tunis.polemb.net/index.php?document=86> (data odczytu:04.05.2009r)

dla dzieci, wśród których pokazano także produkcję tunezyjską. Oprócz stolicy pokazy zorganizowano w: Sousse, Kairouanie, Sfax, Jeandouba oraz Gabes, gdzie pokazano tylko filmy europejskie. Polskie kino reprezentował film Michała Kwiecińskiego "Statyści", ciepło przyjęty przez publiczność podczas pokazu w Tunisie. Omówienie filmu polskiego, który przedstawiano jako dobry przykład wzajemnego poznawania się kultur, w tym przypadku zachodniej (Polska) i azjatyckiej (Chiny), poprzez historie zwykłych ludzi, ukazało się w dziennikach "La Presse" i "La Renouveau" . W przeddzień premiery polskiego filmu Ambasador Krzysztof Olendzki spotkał się z dziennikarzami prasowymi i radiowymi zajmującymi się tematyką filmową. Przedstawiono panoramę polskiego filmu oraz omówiono tematy poruszane przez polskich reżyserów, jak również strukturę i warunki finansowania polskiego przemysłu filmowego.

BIURA PORDÓŻY, KTÓRE OFERUJĄ WYJAZDY POLAKÓW DO TUNEZJI:

1) Biuro Podróży:

Biuro to oferuję wyjazdy do Tunezji głównie w regiony: [Sousse](#), [Bojr Cedri](#), [Monastir](#), [Hammamet](#), [Port El Kantaoui](#), [Gammarth](#)

2) Biuro Podróży:

5*

Biuro to oferuję wyjazdy do Tunezji głównie w regiony: Sousse/ Monastir, Sousse / Port El Kantaoui, Hammamet, Hammamet Yasmin

3) Biuro Podróży:

Biuro to specjalizuje się głównie wyjazdami do Tunezji w różne regiony. W ofercie można również znaleźć wycieczki do innych państw afrykańskich np. Egiptu.

4) Biuro Podróży:

Biuro jest wpisane do rejestru organizatorów i pośredników turystycznych Marszałka Województwa Opolskiego nr 015. Spośród kilkuset ofert, proponuje również imprezy turystyczne do Tunezji.

5) Inne Biura Podróży:

PODSUMOWANIE:

Po przeanalizowaniu wszystkich materiałów zawartych w tej pracy można stwierdzić, że Tunezja cieszy się coraz większym zainteresowaniem wśród turystów europejskich i nie tylko. Bardzo duża liczba polskich i zagranicznych Biur Podróży świadczy usługi terenie Tunezji, wykorzystując różne regiony koncentracji ruchu turystycznego. Jest to bardzo korzystny czynnik wspierający tunezyjską gospodarkę.

Tunezja jest już krajem bardzo dobrze rozwiniętym pod względem turystycznym. Posiada odpowiednią infrastrukturę turystyczną, mimo to ciągle się rozwija i zachęca tym turystów do przyjazdów. Każdy polski turysta, który chce odwiedzić ten kraj, nie będzie mieć żadnych kłopotów ze znalezieniem odpowiedniej dla siebie oferty, ponieważ mnóstwo polskich Biur Podróży oferuje imprezy turystyczne w ten rejon.

BIBLIOGRAFIA:

- Abdelaziz Daoulatli, TUNEZJA Czarująca Kraina, plurigraf,
- Katalog EXIM Tours – Lato 2009 Tunezja 1 wydanie
- David Willet, Geoff Crowther, Tunezja praktyczny przewodnik, Pascal
- Ewa Murawska-Najmiec, Tunezja od Ado T, VWKiB, Warszawa 1994
- Trute Muller, Tunezja, Marco Polo
- Rynek Turystyczny, Tunezja-rynek turystyczny w statystyce, wrzesień 2004
- Rynek Turystyczny, fragment rozmowy z Fethi Mami, dyrektorem Tunezyjskiego Urzędu ds. Turystyki, wrzesień 2004
- Rynek Turystyczny, Polacy W Tunezji, Wrzesień 2004
- <http://pl.wikipedia.org/wiki/Tunezja>
- <http://tunezja.rainbowtours.pl/>
- <http://www.etunezja.pl/articles.php?id=241>
- <http://przewodnik.onet.pl/1255,7595,1062708,artykul.html>
- <http://www.tunezja.friko.pl/turystyka4s.htm>
- <http://plaze.onet.pl/2,1497551,Tabarka,region.html>
- <http://www.tunezja.com.pl/bon.xml>
- <http://obiezyswiat.org/index.php?gallery=3456>
- http://www.turystyka.wp.pl/galeria_zdjecie.html?gid
- <http://www.wakacje.pl/przewodnik/tunezja/djerba-65001.html>
- <http://www.jama-tur.pl/index.php?str=kraje&x=79&p=2>
- <http://pl.wikipedia.org/wiki/Karkawan>
- www.ppwsz.edu.pl/_files/01_geografia_turystyczna.pdf
- <http://www.bpswiatowid.pl/articles/view/dlaczego-tunezja>
- <http://turystyka.gazeta.pl/Turystyka/1,82269,88827.html>
- <http://msport.gov.pl/aktualnosci/679-Spotkanie-Ministra-z-B-chir-Chebaane-Ambasadorem-Republiki-Tunezyjskiej-w-Polsce?retpag=/aktualnosci/p237/3>
- http://www.pot.gov.pl/Kategorie/nowosci_i_wydarzenia/newsy/spotkanie-z-przedstawicielami-turystyki-tunezyjskiej/potgov_article_view
- <http://www.tunis.polemb.net/index.php?document=86>

SPIS TABEL I DIAGRAMÓW:

Tab.1. Przyjazdy turystów według narodowości: <http://www.ins.nat.tn/indexfr.php>

Tab.2. Ogół turystów przyjeżdżających do Tunezji w latach: <http://www.ins.nat.tn/indexfr.php>

Tab.3. Całkowity popyt na dobra i usługi turystyczne w wybranych krajach basenu Morza Śródziemnego w 2004r : Rynek Turystyczny, Tunezja-rynek turystyczny w statystyce, wrzesień 2004

Tab.4. Regiony, z których pochodzą turyści przebywający do państw Afryki:
Encyklopedia Geograficzna świata II, Afryka, Kraków 1997

Tab.5. Odwiedzane regiony: <http://www.veilleinfotourisme.fr>

Tab.6. Średnia długość pobytu Polaków w Tunezji: Rynek Turystyczny, Polacy W Tunezji, Wrzesień 2004

Tab.7. Średnia długość pobytu Polaków w Tunezji: Rynek Turystyczny, Polacy W Tunezji, Wrzesień 2004

Tab.8. Obiekty noclegowe w Tunezji: Rynek Turystyczny, Polacy w Tunezji, wrzesień 2004

Tab.9. Noclegi we wszystkich miesiącach roku 2008: <http://www.ins.nat.tn/indexfr.php>

Tab.10. Dochody z turystyki przyjazdowej: http://www.world-tourism.org/facts/eng/pdf/highlights/UNWTO_Highlights08_en_LR.pdf

Tab. 11. Średnia długość pobytu Tunezyjczyków w czasie podróży krajowych w 2006r: <http://www.ins.nat.tn/indexfr.php>

Tab.12., 13., 14., <http://www.eksportuj.pl/artukul/pokaz/id/2066/strona/5/Tunezja/sytuacja-gospodarcza-tunezji-i-jej-perspektywy>

Diagram 1. Kraje, których mieszkańcy najczęściej odwiedzali Tunezję w roku 2008: <http://www.ins.nat.tn/indexfr.php>

Diagram 2. Preferowane formy noclegów przez Tunezyjczyków podczas wycieczek krajowych w roku 2003 <http://www.ins.nat.tn/indexfr.php>

Diagram 3. Najczęstsze środki lokomocji wybierane przez Tunezyjczyków w 2003 r.

Diagram 4. Preferowane formy noclegów przez Tunezyjczyków podczas wycieczek zagranicznych w roku 2003 <http://www.ins.nat.tn/indexfr.php>

Diagram 5. Najczęstsze środki lokomocji wybierane przez Tunezyjczyków w 2003 r.
<http://www.ins.nat.tn/indexfr.php>

Logo Biur Podróży zaczerpnięte z oficjalnych stron tych Biur.

Flaga Tunezji: www.wsipnet.pl

Mapa Tunezji: http://www.fostertravel.pl/photo/big/27874_Mapa_Tunezji.jpg

Zdjęcie Tunezji: <http://www.mobil-net.pl/tunezja.jpg>